

Халқ сўзи

Ўзбекистон –
келажаги
буюк
давлат

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

E-mail: Info@xs.uz

2012 йил 7 январь, № 5 (5425)

Шанба

ОҚСАРОЙДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 6 январь куни Оксаройда Хитой Халқ Республикаси Раиси Ху Цзиньтаонинг махсус вакили сифатида мамлакатимизга келган Бутунхитой халқ вакиллари кенгаши Доимий кўмитаси Раисининг ўринбосари Чэнь Чжили хонимни қабул қилди.

Давлатимиз раҳбари меҳмонни юртимизга ташрифи билан қутлар экан, Ўзбекистон мустақилликка эришгандан буён ривожланиш ва тараққиёт йўлидан борар экан, ўзининг яқин кўшиси ва ишончли ҳамкори бўлган Хитойнинг амалий қўллаб-қувватлашига доимо таяниб келганини таъкидлади.

Бутунхитой халқ вакиллари кенгаши Доимий кўмитаси Раисининг ўринбосари Чэнь Чжили шу кунларда нишонланаётган мамлакатларимиз ўртасида дипломатия муносабатлари ўрнатилганининг 20 йиллиги муносабати билан Хитой раҳбариятининг самимий қутловларини етказди. Меҳмон Хитой томони

Ўзбекистон билан кўп қиррали ва ўзаро манфаатли алоқаларни 2005 йилнинг май ойида имзоланган Дўстлик, ҳамкорлик ва шериклик муносабатлари тўғрисидаги шартнома ҳамда Президент Ислом Каримовнинг 2011 йил апрель ойида ХХРга давлат ташрифи чоғида эришилган принципиал келишувлар руҳида жадал тараққий эттириш учун бутун куч ва имкониятини ишга солишга тайёр эканини таъкидлади.

Бугунги кунда Ўзбекистон ва Хитой тенг ҳуқуқлилик, ўзаро ҳурмат ва ишонч тамойиллари асосида узоқ муддатли ҳамкорликни изчил ривожлантириб, кенгайтириб бормоқда.

Тарихан қисқа вақт мобайни-

да Ўзбекистон билан Хитой ўртасида икки томонлама ва кўп томонлама ҳамкорликнинг барча йўналишлари бўйича очик ва самарали сиёсий мулоқот қарор топди. Бунда парламентлараро алоқалар ҳам муҳим ўрин тутди. Шунингдек, товар айирбошлаш ҳажмини ошириш ва номенклатурасини диверсификациялашнинг, сармояларни, биринчи галда саноатнинг юқори технологияли устувор тармоқларига йўналтирилган сармояларни кўпайтиришнинг барқарор тенденциясига эришилди, маданий-гуманитар ва илмий-техникавий соҳалардаги алоқалар сезиларли даражада кенгаймоқда.

Томонлар сиёсий-дипломатик

соҳадаги ҳамкорликни юксак даражага кўтаришга муваффақ бўлди. Халқаро ва минтақавий аҳамиятга молик долзарб масалаларга ёндашувлар ўхшаш ва яқин экани таъкидланмоқда. Мамлакатларимиз БМТ, ШХТ ҳамда бошқа нуфузли кўп томонлама сиёсий ташкилотлар ва молиявий институтлар доирасида яқин ҳамкорлик қилиб келмоқда.

Учрашувда икки томонлама савдо ҳажми барқарор юксалиш тенденциясига эга бўлиб, сўнгги беш йилда тўрт баробар ошгани ва 2011 йилнинг январь — ноябрь ойларига, Ўзбекистон томони маълумотларига кўра, қарийб 2,2 миллиард АҚШ долларига етгани қайд этилди.

Мамлакатимизда ХХР капитали асосида тузилган 380 дан зиёд, жумладан, тўлалигича Хитой сармояси ҳисобига ташкил этилган 58 корхона фаолият юритмоқда. Ўзбекистонда очилган ХХРнинг 65 йирик компанияси ваколатхоналари ҳам савдо-иқтисодий алоқаларни мустаҳкамлашга ўз ҳиссасини қўшиб келмоқда.

Оқсаройда бўлиб ўтган суҳбат чоғида томонлар Ўзбекистон — Хитой муносабатларини янада ривожлантириш масалалари юзасидан атрофлича фикр алмашдилар.

(ЎЗА).
Сарвар ЎРМОНОВ
олган суратлар.

ХИТОЙ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЎЗБЕКИСТОНДА

Хитой Халқ Республикаси Раиси Ху Цзиньтаонинг махсус вакили сифатида мамлакатимизга келган Бутунхитой халқ вакиллари кенгаши Доимий кўмитаси Раисининг ўринбосари Чэнь Чжили хоним раҳбарлигидаги Хитой делегацияси аъзолари Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Раиси Илгизар Собиров билан учрашди.

Мулоқот чоғида Ўзбекистон Республикаси билан Хитой Халқ Республикаси ўртасидаги алоқалар барча соҳаларда, жумладан, парламентаризм соҳасида ҳам изчил ривожланаётгани алоҳида таъкидланди. Бунда икки давлат раҳбарларининг учрашувларида эришилган келишувлар муҳим ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилаётир.

Ўзбекистон ва Хитой қонун чиқарувчи органлари ўртасидаги муносабатлар изчил фаоллашмоқда, ўзаро амалий ҳамкорликнинг қонуний асосларини янада мустаҳкамлаш бора-сида самарали ҳамкорлик қилинаётир. 2011 йилнинг сентябрь ойида Бутунхитой халқ вакиллари кенгаши Доимий кўмитаси Раиси У Бангонинг Ўзбекистонга ташрифи икки давлат парламентлари ҳамкорлигини янги мазмун билан бойитди.

Учрашувда Хитой Халқ Республикаси делегациясининг ушбу ташрифиغا Ўзбекистон билан Хитой ўртасидаги муносабатларни изчил ривожлантириш, парламентлараро алоқаларни янада фаоллаштириш жараёнининг мантқий давоми сифатида қаралиши қайд этилди.

— Хитой билан Ўзбекистон ўртасидаги алоқалар узоқ тарих ва мустаҳкам асосга эга, — деди Чэнь Чжили. — Мамлакатларимизнинг бугунги муносабатлари ҳам ҳозирги замоннинг энг долзарб талаблар-

рига мос ҳолда ривожланиб бормоқда. Давлатларимиз раҳбарлари ўртасидаги ўзаро ҳурмат ва ишонч, Ўзбекистон — Хитой муносабатларининг ҳуқуқий пойдевори мустаҳкамлиги алоқаларимизни янада ривожлантиришда муҳим омил бўлаётир. Қайд этиш жоизки, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг 2011 йилнинг апрель ойида Хитойга давлат ташрифи чоғида мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантириш бўйича қатор келишувларга эришилди. Мамлакатларимиз ўртасидаги ўзаро манфаатли ҳамкорликни ва икки томонлама дўстлик ришталарини янада мустаҳкамлаш тарафдоримиз.

Музокарада икки мамлакат парламентлари ўртасидаги ҳамкорликни янада кенгайтириш ва мустаҳкамлаш масалалари юзасидан фикр алмашилди.

Шу кунги Хитой делегацияси Мустақиллик майдонида бўлиб, бу ерда давлатимиз раҳбари Ислом Каримов раҳнамолигида амалга оширилган улкан бунёдкорлик ва ободонлаштириш ишлари билан танишди.

Меҳмонлар, шунингдек, Ҳазрати Имом мажмуини зиёрат қилдилар, Темурийлар тарихи давлат музейида Сохибқирон ва унинг авлодлари ҳақида ҳикоя қилувчи ранг-баранг экспонатлар билан танишдилар.

(ЎЗА).

Мамлакат бўйлаб

«Умида»нинг тухфаси

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ. Бекобод шаҳридаги 20 нафар хотин-қиз меҳнат қилаётган «Умида» масъулияти чекланган жамиятида болалар кийимлари ишлаб чиқарилмоқда.

Корхонани техник ва технологик жиҳатдан янгилашга банкнинг 85 миллион сўмлик кредити жалб этилгач, бу ерда йилга 65 минг донагача кийим-ке-

чак тайёрлаш имконияти вужудга келди. Корхона жамоаси ўтган қисқа фурсатда дастлабки 100 миллион сўмлик маҳсулотни савдо шохчаларига чиқарди.

Бекобод шаҳрида яқунланган йилда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларини ривожлантириш мақсадида тижорат банклари томонидан 12,4 миллиард сўмлик кредитлар ажратилди.

Ғ. ШЕРАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Маҳсулот тури кўпайди

ФАРФОНА. Тошлоқ туманидаги «STA-PLAST» масъулияти чекланган жамиятида техник ва технологик янгиланишлар олиб борилди.

Пировардида бу ерда тайёрланаётган халқ истеъмоли моллари тури 140 тага етди. Хусусан, жамиятда ногиронлар учун махсус тушлар ҳамда кир ювиш машиналари тайёрлаш ўзлаштирилди. Шунингдек, корхона жамоаси яқинда дастлабки 40 минг АҚШ доллари-

лик маҳсулотни экспортга чиқарди. Вилоятдаги 700 дан зиёд хусусий корхоналар томонидан ўтган йилнинг 11 ойида 1 триллион сўмдан ортиқ маҳсулот ишлаб чиқаришга эришилди.

Н. СОБИРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Корхона фаолиятини бошлади

ЖИЗЗАХ. Пахтакор тумани марказида лойиҳа қиймати 1,2 миллиард сўмлик бўлган, гўшти қайта ишлашга ихтисослаштирилган «Харидор-Барака» хусусий корхонаси фаолият бошлади.

Эндиликда бу ерда кунига 3 тоннагача гўшт қайта ишланиб, 11 турдаги қолбаса маҳсулотлари тайёрланмоқда. Шунингдек, «Харидор-Барака» қошида чорвачилик фермаси ташкил этиш ҳам режалаш-

тирилмоқда. Корхона тўла қувватга эришгач, йилга 7,2 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш имконияти яратилади.

У. АДИЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ёшлар учун янги иш ўринлари

Мамлакатимизда 2011 йил давомида

1 миллионга яқин иш ўрни ташкил этилди.

Иқтисодиётимизни модернизация қилиш ва диверсификациялаш, айниқса, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик, фермерлик соҳаси учун кенг имконият ва имтиёзлар яратиб бериш борасида амалга оширилаётган ислохотлар республикаимиз аҳолисининг меҳнатга лаёқатли қисми, шу жумладан, ёшлар бандлиги масаласини ҳал қилишда муҳим омил бўлди.

Бир рақам
шарҳи

Ўзбекистон Республикасининг
ҚОНУНИ

Рақобат тўғрисида

Қонунчилик палатаси томонидан 2011 йил 14 ноябрда қабул қилинган
Сенат томонидан 2011 йил 5 декабрда маъқулланган

1-боб. Умумий қоидалар

1-модда. Ушбу Қонуннинг мақсади

Ушбу Қонуннинг мақсади товар ва молия бозорларидаги рақобат соҳасидаги муносабатларни тартибга солишдан иборат.

2-модда. Рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатлари

Рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатлари ушбу Қонун ва бошқа қонун ҳужжатларидан иборатдир.

Агар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномасида Ўзбекистон Республикасининг рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларида назарда тутилганидан бошқача қоидалар белгиланган бўлса, халқаро шартнома қоидалари қўлланилади.

3-модда. Ушбу Қонуннинг қўлланилиш соҳаси

Ушбу Қонун ҳўжалик юритувчи субъектлар, жисмоний шахслар, давлат бошқаруви органлари ва маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ва (ёки) ундан ташқарида содир этиладиган, Ўзбекистон Республикасидаги товар ва молия бозорларида рақобатнинг чекланишига олиб келадиган ёки олиб келиши мумкин бўлган ҳаракатларига нисбатан татбиқ этилади.

Ушбу Қонун интеллектуал мулк объектларига бўлган мутлақ ҳуқуқлар билан боғлиқ муносабатларга нисбатан татбиқ этилмайди, бундан ушбу Қонуннинг 13-моддасида назарда тутилган ҳаракатлар мустасно.

Ушбу Қонуннинг қоидалари табиий монополиялар субъектларига нисбатан бу қоидаларнинг қўлланилиши мазкур субъектларнинг ўзига хос вазифалари бажарилишини чеклаб қўймайдиган ҳолатларда татбиқ этилади.

4-модда. Асосий тушунчалар

Ушбу Қонунда қуйидаги асосий тушунчалар қўлланилади:

бир-бирининг ўрнини босадиган товарлар — ўзининг белгиланган вазифаси, қўлланилиши, сифат ва техник хусусиятлари, нархи ҳамда бошқа параметрлари бўйича таққосланиши мумкин бўлган шундай товарларки, уларни олувчи истеъмол қилиш чоғида бир товарни бошқасига ҳақиқатан ҳам алмаштирадиган ёки алмаштиришга тайёр бўлади;

иқтисодий рақобат — ҳўжалик юритувчи субъектнинг ёки шахслар гуруҳининг иқтисодий фаолиятни амалга оширишда афзалликларга эга бўлишга қаратилган, қонун ҳужжатларига, иш муомаласи одатларига зид бўлган ҳамда бошқа ҳўжалик юритувчи субъектларга (рақобатчиларга) зарар етказадиган ёки зарар етказиши мумкин бўлган ёхуд уларнинг ишчанлик обрўсига путур етказадиган ёки путур етказиши мумкин бўлган ҳаракатлари;

иқтисодий концентрация — ҳўжалик юритувчи субъектнинг ёки шахслар гуруҳининг устунлигига олиб келадиган, товар ёки молия бозоридидаги рақобатнинг ҳолатига таъсир кўрсатадиган битимлар тузиш ва (ёки) бошқа ҳаракатларни содир этиш;

иқтисодий фаолиятни мувофиқлаштириш — ҳўжалик юритувчи субъектлар ҳаракатларини бундай ҳўжалик юритувчи субъектлардан бирортаси билан ҳам бир шахслар гуруҳига қирмайдиган юридик ёки жисмоний шахс билан келишиб олиш;

камситувчи шартлар (шароитлар) — товар ёки молия бозорига кириш, товарни ишлаб чиқариш, истеъмол қилиш, олиш, реализация қилиш, ўзгача тарзда бошқа шахсга ўтказиш шартлари (шароитлари) бўлиб, улар бошқа тенг шартларда (шароитларда) битта ёки бир нечта ҳўжалик юритувчи субъектнинг ўзга ҳўжалик юритувчи субъект (рақобатчи) билан таққослаганда тенг бўлмаган ҳолатга солиб қўяди;

келишиб олинган ҳаракатлар — товар ёки молия бозорига икки ёки ундан ортиқ ҳўжалик юритувчи субъектнинг бозорнинг мазкур иштирокчиларидан ҳар бирининг манфаатларини қаноатлантирадиган ва улардан ҳар бирига олдиндан маълум бўлган, рақобатни чеклашга олиб келадиган ёки олиб келиши мумкин бўлган ҳаракатлари;

молия бозори — банклар ҳамда бошқа кредит, сугурта ва ўзга молия ташкилотлари томонидан кўрсатиладиган молиявий хизматнинг, шунингдек қимматли қоғозлар бозори профессионал иштирокчилари хизматларининг Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги ёки унинг бир қисмидаги муомала доираси бўлиб, у Ўзбекистон Республикасининг маъмурий-ҳудудий бўлинишига мос келмаслиги мумкин ва мазкур муомала доираси чегараладиган бундай хизматни кўрсатиш имконияти мавжуд бўлади;

нотўғри таққослаш — рақобатчилар ёки бошқа шахслар томонидан тарқатиладиган, товар ёки молия бозорида айрим ҳўжалик юритувчи субъектга афзалликлар яратадиган ёхуд ҳўжалик юритувчи субъектнинг (рақобатчини) ёки рақобатчи ишлаб чиқарган товарни ёмонловчи ёлгон, ноаниқ ёки бузиб таққослаш;

рақобат — ҳўжалик юритувчи субъектларнинг (рақобатчиларнинг) мусобақалашуви бўлиб, бунда уларнинг мустақил ҳаракатлари улардан ҳар бирининг товар ёки молия бозоридидаги товар муомаласининг умумий шарт-шароитларига бир томонлама тартибда таъсир кўрсатиш имкониятини истисно этади ёки чеклайди;

рақобатга қарши ҳаракатлар — рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларида ҳўжалик юритувчи субъектлар учун ман этилган ҳаракатлар, шунингдек давлат бошқаруви органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари ҳамда улар мансабдор шахсларининг рақобатни чеклашга қаратилган ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги);

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни Рақобат тўғрисида

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

товар — фаолиятнинг олиш ва реализация қилиш учун мўлжалланган маҳсули, шу жумладан ишлар ва хизматлар; **товар бозори** — товарнинг (шу жумладан бир-бирининг ўрнини босадиган товарнинг) Ўзбекистон Республи­каси ҳудудидаги ёки унинг бир қисмидаги муомала дои­раси бўлиб, у Ўзбекистон Республикасининг маъмурий-ҳудудий бўлинишига мос келмаслиги мумкин ва мазкур муомала доираси чегараларида товарни олиш ёки реали­зация қилиш имконияти мавжуд бўлади;

ҳўжалик юритувчи субъект — товарларни ишлаб чиқариш, олиш ва реализация қилиш фаолияти билан шуғулланувчи юридик шахс, шу жумладан чет эллик юри­дик шахс, ҳўжалик бошқаруви органи, шунингдек якка тартибдаги тадбиркор.

5-модда. Шахслар гуруҳи

Ягона (умумий) иқтисодий манфаатга эга бўлган шахс­лар йиғиндиси шахслар гуруҳи деб эътироф этилиб, уларга татбиқан қуйидаги бир ёки бир нечта шарт бажарилади:

икки ва ундан ортқк юридик шахсининг бири бевосита ёки билвосита, шунингдек ўзга шахслардан олган вако­латларига мувофиқ бошқа юридик шахс устав фондининг (устав капиталининг) эллик фоизидан ортиғига эгаллик қилади;

икки ва ундан ортқк юридик шахсда аини бир жисмо­ний шахс, шунингдек унинг эри (хотини), ота-онаси (фарзандликка олувчилари), болалари (фарзандликка олинган болалари), туғилшган ва ўғай ака-укалари ҳамда опа-сингиллари (бундан буён матнда яқин қариндошлари деб юритилади) ушбу юридик шахслардаги иштироки туфайли ёҳуд бошқа шахслардан олган ваколатларига мувофиқ мазкур юридик шахслардан ҳар бирининг устав фондининг (устав капиталининг) эллик фоизидан ортиғи­га эга бўлади;

икки ва ундан ортқк юридик шахсда аини бир юридик шахс ушбу юридик шахсларда ўзининг иштироки туфайли ёҳуд бошқа шахслардан олган ваколатларига мувофиқ маз­кур юридик шахслардан ҳар бирининг устав фондининг (устав капиталининг) эллик фоизидан ортиғига эга бўлади;

икки ва ундан ортқк юридик шахсининг ижро этувчи органи таркибига аини бир жисмоний шахслар ва улар­нинг яқин қариндошлари киради;

икки ва ундан ортқк юридик шахсининг коллегиял ижро этувчи органи ва (ёки) кузатув кенгаши сон таркибининг эллик фоизидан ортиғини аини бир жисмоний шахслар ва уларнинг яқин қариндошлари ташкил этади;

икки ва ундан ортқк юридик шахслардан бири қонун ҳужжатларига ёки ушбу юридик шахсларнинг таъсис ҳужжатларига ёҳуд улар ўртасида тузилган шартномалар­га асосан ушбу юридик шахсларга ижро этилиши мажбу­рий бўлган кўрсатмалар беришга ҳақли бўлади;

икки ва ундан ортқк юридик шахсда аини бир жисмо­ний шахс ёки аини бир юридик шахс қонун ҳужжатларига ва ушбу юридик шахсларнинг таъсис ҳужжатларига ёҳуд улар билан тузилган шартномаларга асосан уларга ижро этилиши мажбурий бўлган кўрсатмалар беришга ҳақли бўлади.

Ушбу Қонунда шахслар гуруҳига товар ёки молия бозорининг ягона субъекти сифатида қаралади.

6-модда. Устун мавқе

Устун мавқе товар ёки молия бозорида ҳўжалик юри­тувчи субъектнинг ёҳуд шахслар гуруҳининг рақобатла­шувчи ҳўжалик юритувчи субъектларга боғлиқ бўлмаган ҳолда унга ўз фаолиятини амалга ошириш ва рақобат­нинг ҳолатига ҳал қилувчи таъсир кўрсатиш, тегишли бозорга бошқа ҳўжалик юритувчи субъектларнинг кири­шини қийинлаштириш ёҳуд уларнинг иқтисодий фаолият эркинлигини бошқача тарзда чеклаш имкониятини бера­диган ҳолатидир.

Товар бозорида қайси ҳўжалик юритувчи субъект ёки шахслар гуруҳи товарининг улуши:

- эллик ва ундан ортқк фоизни ташкил этса;
 - ўттиз беш фоиздан эллик фоизгача ҳажмда бўлиб, бунда қуйидаги шартлар:
ҳўжалик юритувчи субъектнинг товар бозоридаги улуши камида бир йил мобайнида барқарор бўлиб туриши;
- товар бозорида бошқа ҳўжалик юритувчи субъектларга (рақобатчиларга) тегишли улушларнинг нисбий миқдорда бўлиб туриши;
- ушбу бозорга янги ҳўжалик юритувчи субъектларнинг (рақобатчиларнинг) киришига имконият бўлиши шартла­ри белгиланган бўлса, шу ҳўжалик юритувчи субъектнинг ёки шахслар гуруҳининг мавқеи устун мавқе деб эътироф этилади.

Молия бозорида ҳўжалик юритувчи субъектнинг ёки шахслар гуруҳининг устун мавқеини эътироф этиш тарти­би ва шартлари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳ­камаси томонидан белгиланади.

7-модда. Товарнинг монопол юқори нархи

Товарнинг товар бозорида устун мавқени эгаллаб турган ҳўжалик юритувчи субъект томонидан белгиланадиган нархи, агар ушбу нарх:

бундай товарни ишлаб чиқариш ва реализация қилиш учун зарур бўлган ҳаражатлар ҳамда фойда суммасидан юқори бўлса;

асоссиз харажатларнинг ўрнини қоплашга ёки товар­нинг сифатини пасайитириш натижасида қўшимча фойда олишга йўналтирилган бўлса, монопол юқори нарҳдир.

Товарнинг нархи биржа савдолари яқунларига кўра шахлланган тақдирда, у монопол юқори нарх деб эътироф этилмайди.

Товарнинг молия бозоридаги монопол юқори нархи Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томони­дан белгиланган тартибда аниқланади.

8-модда. Товарнинг монопол паст нархи

Товар бозорида сотувчи ёки сотиб олувчи сифатида устун мавқени эгаллаб турган ҳўжалик юритувчи субъект томонидан товарнинг таннархидан паст даражада ва ушбу товарни сотишдан зарар келтирадиган даражада белги­ланадиган, натижада рақобатнинг чекланишига олиб келадиган нарх товарнинг монопол паст нархидир.

Товарнинг молия бозоридаги монопол паст нархи Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томони­дан белгиланган тартибда аниқланади.

9-модда. Товар ва молия бозорларидаги рақобат соҳасидаги ваколатли орган

Ўзбекистон Республикаси Монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш давлат қўмитаси ҳамда унинг

ҳудудий органлари (бундан буён матнда монополияга қарши орган деб юритилади) товар ва молия бозорлари­даги рақобат соҳасидаги ваколатли органдир.

Монополияга қарши орган товар ва молия бозорлари­даги рақобат соҳасидаги, ҳўжалик юритувчи субъектлар­нинг рақобатга қарши ҳаракатларини, инсофсиз рақоба­тини чеклаш ва уларнинг олдини олишга ҳамда давлат бошқаруви органлари ва маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг гайриқонуний ҳаракатларига йўл қўймас­лика қаратилган давлат сиёсатини амалга оширади.

2-боб. Рақобатга қарши ҳаракатлар

10-модда. Устун мавқени суиистеъмол қилиш

Ҳўжалик юритувчи субъектнинг пировард натижада рақобатни чеклашга ва (ёки) бошқа ҳўжалик юритувчи субъектларнинг манфаатларини камситишга олиб кела­диган ҳаракатлари, шу жумладан қуйидаги ҳаракатлари:

муомалада бўлган товарларнинг ҳажмини товар ёки молия бозорида тақчилликни келтириб чиқариш ёки сақлаб туриш мақсадида нархларнинг ошишига олиб кела­диган тарзда қисқартириши;

товарнинг монопол юқори ёки монопол паст нархлари­ни белгилаши;

шартнома предметига тааллуқли бўлмаган шартларни, шу жумладан молиявий маблағларни, бошқа мол-мулкни, мулкий ҳуқуқларни ўзга шахсга ўтказишга доир асоссиз талабларни, шунингдек рақобатнинг чекланишига олиб кела­диган ёки олиб келиши мумкин бўлган бошқа ҳара­катларни содир этиш талабларини мажбуран қабул қилдириши;

шартномага камситувчи шартларни киритиши, ҳўжалик юритувчи субъектларнинг бошқа ҳўжалик юритувчи субъектлар (рақобатчилар) томонидан ишлаб чиқари­ладиган товарларни олишини ёки реализация қилишини тақиқлаши ёҳуд чеклаши;

контрагент томонидан бошқа товарларни олиш ёки реализация қилиш ёҳуд контрагентнинг товарларни ўзга ҳўжалик юритувчи субъектлардан олишдан ёки бошқа ҳўжалик юритувчи субъектларга реализация қилишдан ўзини тийиши шарти билан­ига шартнома тузишга розилик бериши;

тегишли товарни ишлаб чиқариш ёки реализация қилиш имконияти бўла туриб, шартнома тузишдан асоссиз равишда бош тортиши;

товар ёки молия бозорига бошқа ҳўжалик юритувчи субъектларнинг киришига тўсиқлар қўйиши товар ёки молия бозорида устун мавқени суиистеъмол қилиш деб эътироф этилади.

11-модда. Ҳўжалик юритувчи субъектларнинг рақобатни чеклайдиган келишиб олинган ҳаракатлари ва битимларини тақиқлаш

Товар ёки молия бозорида ўзаро рақобатлашаётган ҳўжалик юритувчи субъектлар, шу жумладан потен­циал рақобатчилар бўлган ҳўжалик юритувчи субъектлар ўртасидаги келишиб олинган ҳаракатлар ва битимлар, агар бундай келишиб олинган ҳаракатлар ва битимлар:

сунъий равишда нархлар, тарифлар, чегирмалар, устамалар, қўшимча тўловларни ёки устама нархларни белгилашга ёки сақлаб туришга;

нархларни сунъий равишда оширган ёки пасайтирган ҳолда эркин бозор нархларининг қарор топишига тўсқинлик қилишга;

ишлаб чиқариш устидан, маҳсулот сотиш бозорлари ва капитал қўйилмалар устидан назорат ўрнатишга;

тақилиф ҳажмини сунъий равишда ўзгартириш мақса­ди­да ишлаб чиқариш ҳажмларини келишиб олишга;

шартнома предметига тааллуқли бўлмаган шартларни, шу жумладан молиявий маблағларни, бошқа мол-мулкни, мулкий ҳуқуқларни ўзга шахсга ўтказишга доир асоссиз талабларни, шунингдек рақобатни чекловчи бошқа ҳаракатларни содир этиш талабларини мажбуран қабул қилдиришга;

аукционларда, биржаларда ва бошқа савдоларда нархларни оширишга, пасайтиришга ёки сақлаб туришга;

шартномага камситувчи шартларни киритишга;

тегишли бозорни ҳудудий принцип бўйича, реализация қилиш ёки харидлар ҳажми бўйича, товарларнинг хиллари бўйича ёҳуд товарларни сотувчилар ёки сотиб олувчилар, товар буюртмачилари доираси бўйича бўлиб олишга;

бошқа ҳўжалик юритувчи субъектларнинг тегишли товарларни сотувчилар ёки сотиб олувчилар, товар буюртмачилари сифатида бозорга киришини чеклашга ёки уларни бозордан четлаштиришга ёҳуд ҳўжалик юритувчи субъектларни муайян товарлар бозорига қўймаслика олиб келса ёки олиб келиши мумкин бўлса, тақиқланади.

Бири товар бозорида устун мавқени эгаллаб турган, бошқаси эса сотувчи ёки сотиб олувчи бўлган, ўзаро рақобатлашмаётган ҳўжалик юритувчи субъектларнинг келишиб олинган ҳаракатлари ва битимларига, агар бун­дай келишиб олинган ҳаракатлар ва битимлар пировард натижада рақобатни чеклаб қўйса ёҳуд чеклаб қўйиши мумкин бўлса, шу жумладан:

сотувчининг ёки сотиб олувчининг ҳудудни ёки сотиб олувчилар доирасини товарни кейинчалик қайта сотиш мақсадида мустақил белгилашини чеклайдиган;

товарларни қайта сотиш учун нархларга чекловлар белгилайдиган;

ҳўжалик юритувчи субъектларга бошқа ҳўжалик юритувчи субъектлар томонидан ишлаб чиқариладиган товарларни реализация қилишни тақиқлайдиган келишиб олинган ҳаракатлари ва битимларига йўл қўйилмайди. Ушбу тақиқ товарларни товар белгиси, фирма номи ва сотувчининг интеллектуал мулк объектларига бўлган бошқа мутлақ ҳуқуқлари орқали реализация қилишни сотиб олувчи томонидан ташкил этиш тўғрисидаги битимларга нисбатан татбиқ этилмайди.

Юридик ва жисмоний шахсларнинг ҳўжалик юритувчи субъектлар иқтисодий фаолиятини мувофиқлаштириши, агар бундай мувофиқлаштириш ушбу модданинг биринчи ва иккинчи қисмларида кўрсатилган оқибатларга олиб келса ёки олиб келиши мумкин бўлса, тақиқланади.

Рақобатни чеклайдиган келишиб олинган ҳаракатлар ва битимларни аниқлаш тартиби Ўзбекистон Республика­си Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

12-модда. Давлат бошқаруви органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари ва юридик шахслар бирлашмаларининг рақобатни чеклайдиган ҳужжатлари ҳамда ҳаракатларини тақиқлаш

Давлат бошқаруви органлари ва маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг:

фаолиятнинг бирор бир соҳасида янги ҳўжалик

юритувчи субъектларни ташкил этишга чекловлар жорий этиши, шунингдек фаолиятнинг айрим турларини амалга оширишни ёки муайян товарлар ишлаб чиқаришни ман этиши, бундан қонун ҳужжатларида белгиланган ҳоллар мустасно;

шартномалар тузишда устунлик бериш, сотиб олувчи­ларнинг муайян доирасига товарларни биринчи навбатда реализация қилиш, молиявий маблағларнинг манбаларини танлаш ва улардан фойдаланиш йўналишларининг афзаллиги тўғрисида ҳўжалик юритувчи субъектга кўрсат­малар бериши, бундан қонун ҳужжатларида белгиланган ҳоллар мустасно;

айрим ҳўжалик юритувчи субъектларга уларни товар ёки молия бозорида фаолият кўрсатаётган бошқа ҳўжалик юритувчи субъектларга нисбатан афзал ҳолатга қўядиган имтиёзлар, преференциялар ва энгилликларни асоссиз равишда бериши;

ҳўжалик юритувчи субъектларнинг устав фондидаги (устав капиталидаги) акцияларни (улушларни) олиши, бундан қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳоллар мустасно;

ҳўжалик юритувчи субъектларнинг иқтисодий фаолия­тига оқибатда рақобат чекланиши мумкин бўлган тарзда аралашishi;

ўз вазифаларини ҳўжалик юритувчи субъектларнинг вазифалари билан қўшиб бажариши;

айрим ҳўжалик юритувчи субъектларнинг фаолияти учун бошқа камситувчи ёки имтиёзли шартлар (шароитлар) белгилаши тақиқланади.

Алоҳида ҳолларда, давлат бошқаруви органлари ва маҳаллий давлат ҳокимияти органлари табиий офатлар, ҳалокатларнинг оқибатларини тугатиш ҳамда эпидемия­ларнинг олдини олиш мақсадида ушбу модданинг бирин­чи қисмида белгиланган ҳужжатлар қабул қилиши ва ҳаракатларни амалга ошириши мумкин.

Давлат бошқаруви органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари ва юридик шахслар бирлашмалари­нинг товар ёки молия бозорининг нормал фаолият кўрсат­ишига, рақобатни ривожлантиришга тўсқинлик қилувчи ҳамда истеъмолчиларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфа­атларини камситувчи ҳаракатларига, шу жумладан:

нархларни ёки тарифларни оширишга, пасайтиришга, сақлаб туришга;

тегишли бозорни ҳудудий принцип бўйича, реализация қилиш ёки харидлар ҳажми бўйича, товарларнинг хиллари бўйича ёҳуд товарларни сотувчилар ёки сотиб олувчилар, товар буюртмачилари доираси бўйича бўлиб олишга;

ҳўжалик юритувчи субъектларнинг бозорга киришини чеклашга ёки уларни бозордан четлатишга олиб кела­ди­ган келишиб олинган ҳаракатлари ва битимларига йўл қийилмайди.

Юридик шахслар бирлашмаларининг ҳўжалик юритув­чи субъектлар иқтисодий фаолиятига пировард натижада рақобатни чеклаб қўядиган ёки чеклаб қўйиши мумкин бўлган тарзда аралашishi тақиқланади.

13-модда. Инсофсиз рақобатни тақиқлаш

Инсофсиз рақобат, шу жумладан:

бошқа ҳўжалик юритувчи субъектга зарар келтириши ёки унинг ишчанлик обрўсига путур етказиши мумкин бўлган нотўғри таққослашлар;

юридик шахснинг интеллектуал фаолияти натижалари­дан ва уларга тенглаштирилган индивидуаллаштириш воситаларидан, товарни индивидуаллаштириш воситала­ридан қонунга хилоф равишда фойдаланган ҳолда товарни реализация қилиш;

товарнинг хусусияти, ишлаб чиқариш усули ва жойи, истеъмол хоссалари, нархи, сифати, ишлаб чиқарувчи­нинг (бажарувчининг) қафолат мажбуриятлари хусусида истеъмолчиларни чалғитиш, ҳўжалик юритувчи субъект (рақобатчи) томонидан ишлаб чиқарилаётган товарни унинг ташқи безатилишини, номини, тамғаланишини, товар белгисини ва юридик шахсни индивидуаллаштиришнинг бошқа воситасини такорролаш, реклама материалларидан, товарнинг фирма ўрови ва шаклидан нусха кўчириш орқали қалбакилаштириш;

фан-техникага, ишлаб чиқаришга ёки савдога оид ахборотни, шу жумладан тижорат сирини эгасининг розилигисиз олиш, ундан фойдаланиш, уни ошкор этиш;

товар ёки молия бозорига бошқа ҳўжалик юритувчи субъектнинг киришига тўсиқ қўйиш тақиқланади.

Юридик шахсни индивидуаллаштириш воситаларига, товарни индивидуаллаштириш воситаларига бўлган мутлақ ҳуқуқни олиш билан боғлиқ инсофсиз рақобатга йўл қўйилмайди.

Монополияга қарши органнынг ушбу модда иккинчи қисмининг товар белгисига бўлган мутлақ ҳуқуқни олиш хусусидаги қоидалари бузилганлигини эътироф этиш тўғрисида чиқарган қарори товар белгисига ҳуқуқий муқофаза бериш ҳақидаги гувоҳнома ҳақиқий эмас деб топиш учун манфаатдор шахс томонидан интеллектуал мулк бўйича ваколатли органга ёки судга юборилади.

3-боб. Савдоларни ва иқтисодий концентрацияни монополияга қарши тарзда тартибга солиш

14-модда. Танлов (тендер) савдоларига доир монополияга қарши талаблар

Танлов (тендер) савдоларини ўтказишда рақобатни чеклашга олиб кела­диган ёки олиб келиши мумкин бўлган ҳаракатлар, шу жумладан қуйидагилар тақиқланади:

савдолар ўтказишнинг қонун ҳужжатларида белгилан­ган тартибни бузиш;

савдоларнинг ташкилотчилари ва (ёки) буюртмачилари томонидан савдолар иштирокчиларининг фаолиятини мувофиқлаштириш;

ҳўжалик юритувчи субъектлардан савдоларда қатнашиш учун ҳужжатларни қабул қилишни асоссиз равишда рад этиш;

савдолар иштирокчиларини асоссиз равишда четлаш­тириш;

савдоларнинг битта ёки бир нечта иштирокчисига савдоларда қатнашиш учун имтиёзли шарт-шароитлар яратиб бериш, шу жумладан ахборотдан фойдаланиш орқали имтиёзли шарт-шароитлар яратиб бериш, бундан қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳоллар мустасно;

товарнинг аниқ ишлаб чиқарувчисини кўрсатиш, бундан товарларнинг мос келмаслиги ва қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа ҳоллар мустасно.

Ушбу модданинг биринчи қисмида белгиланган моно­полияга қарши талабларнинг бузилиши танлов (тендер) савдоларининг қарорларини ва шу савдолар натижалари бўйича тузилган шартномаларни ҳақиқий эмас деб топиш учун асос бўлади.

15-модда. Биржа савдоларига доир монополияга қарши талаблар

Биржа савдоларини ўтказишда рақобатни чеклашга олиб кела­диган ёки олиб келиши мумкин бўлган ҳаракат­лар, шу жумладан:

биржа савдоларини ўтказиш жараёнига таъсир кўрсат­диган ҳаракатлар, бундан қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳоллар мустасно;

биржа савдолари иштирокчиларининг келишиб олин­ган ҳаракатлари натижасида жорий биржа нархларининг кескин қўтарилишига ёки қатъий белгиланишига олиб кела­диган ҳаракатлар;

биржа савдоларида талабнинг ўзгаришига сабаб бўли­ши мумкин бўлган ёлгон маълумотларни тарқатиш билан боғлиқ ҳаракатлар тақиқланади.

Ушбу модданинг биринчи қисмида белгиланган моно­полияга қарши талабларнинг бузилиши биржа савдолари натижалари бўйича тузилган битимларни ҳақиқий эмас деб топиш учун асос бўлади.

16-модда. Ҳўжалик юритувчи субъектларни ташкил этиш, қўшиб юбориш ва қўшиб олишга доир монополияга қарши талаблар

Монополияга қарши орган қуйидагиларга олдиндан розилик беради:

ҳўжалик юритувчи субъектларнинг бирлашмаларини ташкил этишга;

ҳўжалик юритувчи субъектларни қўшиб юбориш ва қўшиб олишга.

Агар тегишли битимда иштирок этаётган шахслар активларининг жами баланс қиймати энг кам иш ҳақининг юз минг баравари миқдоридан ортқк бўлса ёки уларнинг қўшиб юборилган ёки қўшиб олинган йилдан олдинги охи­рг­и календарь йилда товарларни реализация қилишдан олинган жами тушуми энг кам иш ҳақининг юз минг бара­вари миқдоридан ортқк бўлса ёҳуд улардан бири товар бозорида устун мавқени эгаллаб турган ҳўжалик юритув­чи субъект бўлса, ҳўжалик юритувчи субъектларни товар бозорида қўшиб юбориш ва қўшиб олиш учун монополияга қарши органнинг олдиндан розилиги олинishi зарур.

Агар ҳўжалик юритувчи субъектлар активларининг жами баланс қиймати Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳ­камаси томонидан белгиланган миқдордан ортиб кетса ёки ушбу ҳўжалик юритувчи субъектлардан бири устун мавқени эгаллаб турган бўлса, уларни молия бозорида қўшиб юбориш ва қўшиб олиш учун монополияга қарши органнинг олдиндан розилиги олинishi зарур.

Ушбу модданинг талаблари ҳўжалик юритувчи субъект­лар бирлашмаларининг Ўзбекистон Республикаси Прези­денти ёки Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қарорига кўра ташкил этилиши ҳолларига нисбатан татбиқ этилмайди.

17-модда. Акцияларни (улушларни) ва бошқа мулкий ҳуқуқларни олишда монопо­лияга қарши талаблар

Устав фондидаги (устав капиталидаги) акцияларни (улушларни) олиш бўйича битимлар, агар бу битимларни тузиш пайтида тегишли битимда иштирок этаётган шахс­лар активларининг жами баланс қиймати ёки охи­рг­и календарь йилда товарларни реализация қилишдан олган жами тушуми энг кам иш ҳақининг юз минг баравари миқдоридан ортқк бўлса ёҳуд битим иштирокчиларидан бири устун мавқени эгаллаб турган ҳўжалик юритувчи субъект бўлса, монополияга қарши органнинг қуйидаги­ларга нисбатан олдиндан розилиги бўлган тақдирда тузилади:

шахс ёки шахслар гуруҳи томонидан акциядорлик жамияти акцияларини олишга нисбатан, агар бундай шахс ёки шахслар гуруҳи ушбу олишга қадар мазкур акциядор­лик жамиятининг акцияларини тасарруф этмаган бўлса ёки мазкур акциядорлик жамиятининг устав фондидаги (устав капиталидаги) акцияларнинг ўттиз беш фоизидан камини тасарруф этган бўлса, бунда ана шу шахс ёки шахслар гуруҳи устав фондидаги (устав капиталидаги) акцияларнинг ўттиз беш ва ундан ортқк фоиз

Ўзбекистон Республикасининг ҚОНУНИ Рақобат тўғрисида

(Давоми. Бошланиши 1, 2-бетларда).

Ушбу модданинг талаблари қуйидагиларга нисбатан татбиқ этилмайди:

хўжалик юритувчи субъектни ташкил этишда унинг муассисларига, бундан молия-саноат гуруҳларини, холдинг компанияларини ташкил этиш ҳоллари мустасно;
хўжалик юритувчи субъект ўз акцияларини олганда;
акциядорлик жамияти ўз устав фондининг (устав капиталининг) микдорини сақлаб қолган ҳолда бошқа ташкилий-ҳуқуқий шаклга ўзгартирилганда;
устав фондидаги (устав капиталидаги) акциялар (улушлар) ишончли бошқарувга берилганда, шунингдек акциялар (улушлар) кейинчалик қайта сотиш мақсадида инвестиция воситачилари томонидан олинганда;
устав фондидаги (устав капиталидаги) акциялар (улушлар) хўжалик юритувчи субъект томонидан Ўзбекистон Республикаси Президенти ёки Ўзбекистон Республи-каси Вазирлар Маҳкамаси қарорига мувофиқ олинганда.
Молия ташкилотлари иштирок этаётган устав фонди-даги (устав капиталидаги) акцияларни (улушларни) олиш бўйича битимлар тузиш устидан назорат, агар битимда иштирок этаётган молия ташкилотларининг активлари жами баланс қўймати Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланган миқдордан ошса, амалга оширилади.

Кредит ва бошқа молия ташкилотлари иштирокчилар бўлган устав фондидаги (устав капиталидаги) акцияларни (улушларни) ва бошқа мулкй ҳуқуқларни олишга доир битимларни қўриб чиқиш ҳамда бундай битимларни тузиш учун олдиндан розилик олиш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

18-модда. Олдиндан розилик олиш тартиби

Хўжалик юритувчи субъектларнинг бирлашмаларини ташкил этишга, хўжалик юритувчи субъектларни қўшиб юборишга, қўшиб олишга доир ҳаракатларни амалга оширишда ва устав фондидаги (устав капиталидаги) акцияларни (улушларни) олиш бўйича битимлар тузишда шахслар ёки шахслар гуруҳлари бу ҳаракатлар содир этилгунига (битимлар тузилгунига) қадар монополияга қарши органга:

ҳаракатларни содир этишга (битимлар тузишга) олдиндан розилик бериш тўғрисидаги аризани;

юридик шахс учун — барча ўзгатишлар ҳисобга олинган таъсис ҳужжатларининг кўчирма нусхаларини ёки жисмо-ний шахс учун — аризачининг паспортига оид маълумот-ларни (ҳужжатнинг серияси ва рақами, берилган санаси ва жойи, ҳужжати берган орган);

аризачи ариза берган кундан олдинги икки йил мобай-нида ёҳуд агар фаолият икки йилдан камроқ муддатни ташкил этса, фаолият амалга оширилган муддат мобайнида олиб борган фаолият турлари, ишлаб чиқар-ган ва реализация қилган товар турларининг номлари ҳамда уларнинг ҳажмлари тўғрисидаги маълумотларни;
ўтган икки календарь йилга доир молиявий ва статис-тика ҳисоботини;

шахслар гуруҳининг таркиби тўғрисидаги, бу шахслар-нинг ушбу гуруҳга кириш асослари кўрсатилган маълумотларни ва устав фондидаги (устав капиталидаги) акцияларни (улушларни) олиш бўйича қўриб чиқилаётган битимларга тааллуқли бошқа ахборотни тақдим этади.

Монополияга қарши орган зарур ҳужжатлар ва маълумотлар олинган пайтдан эътиборан ўн календарь кундан кечиктирмай аризачига қабул қилинган қарор тўғрисида ёзма шаклда хабар қилади.
Акцияларнинг (улушларнинг) айни бир туркумини олишга олдиндан розилик олиш учун шахслар ёки шахслар гуруҳлари бир вақтнинг ўзида мурожаат этган тақдирда, монополияга қарши органнинг қарори аризачиларга айни бир кунда етказилади.
Зарур ҳолларда, агар монополияга қарши органда ҳаракат (битим) рақобатнинг чекланишига олиб келади ёки олиб келиши мумкин, шу жумладан товар ёки молия бозорида устун мавқенинг вужудга келиши ёҳуд кучайиши орқали рақобатнинг чекланишига олиб келади ёки олиб келиши мумкин деб таҳмин қилиш учун асослар пайдо бўлса, аризани қўриб чиқиш муддати бир ойдан кўп бўлмаган муддатга узайтирилиши мумкин.

Монополияга қарши орган, агар:

ҳаракатларни содир этишга (битимлар тузишга) олдиндан розилик бериш тўғрисидаги аризанинг қаноат-лантирилиши товар ёки молия бозорида тегишли хўжалик юритувчи субъектнинг ёки шахслар гуруҳининг устун мавқеи юзага келишига ёки кучайишига ва (ёки) рақобат-нинг чекланишига олиб келиши мумкин бўлса;
тақдим этилган ҳужжатларни қўриб чиқишда уларда баён этилган ахборотнинг ишонсизлиги ёки ёлғонлиги аниқланса, аризачига олдиндан розилик беришни рад этишга ҳақли.

Монополияга қарши орган ҳаракатларни содир этишга (битимлар тузишга) олдиндан розилик беришга ва буни рақобатни таъминлашга қаратилган талабларни бажариши боғлиқ қилиб қўйишга ҳақли.
Бунда мазкур талаблар, шунингдек уларни бажариш муддатлари монополияга қарши органнинг хўжалик юритувчи субъектлар бирлаш-маларини ташкил этишга, хўжалик юритувчи субъектлар-ни қўшиб юбориш, қўшиб олиш ҳамда устав фондидаги (устав капиталидаги) акцияларни (улушларни) ва бошқа мулкй ҳуқуқларни олиш бўйича битимлар тузишга олдиндан розилик бериш тўғрисидаги қарориде кўрсати-лиши керак.
Мазкур ҳаракатларнинг содир этилиши (битимлар тузилиши) товар ёки молия бозорида тегишли хўжалик юритувчи субъектнинг ёки шахслар гуруҳининг устун мавқеи юзага келишига ёки кучайишига ва (ёки) рақобатнинг чекланишига олиб келиши мумкин бўлган тақдирда, бу ҳаракатларни содир этиш (битимлар тузиш) тўғрисида қарор қабул қилган юридик ва (ёки) жисмоний шахслар монополияга қарши органнинг талабига кўра рақобатнинг зарур шарт-шароитларини тиклаш чора-тадбирларини қўриши шарт.

Монополияга қарши орган товар ёки молия бозорида ҳатто хўжалик юритувчи субъектнинг ёки шахслар гуруҳи-нинг устун мавқеи юзага келиши ёки кучайиши ва (ёки) рақобатнинг чекланиши, нохуш оқибатлар юз бериши мумкин бўлган тақдирда ҳам, агар хўжалик юритувчи субъектларнинг бирлашмаларини ташкил этиш, хўжалик юритувчи субъектларни қўшиб юбориш, қўшиб олиш ва устав фондидаги (устав капиталидаги) акцияларни (улушларни) ҳамда бошқа мулкй ҳуқуқларни олиш бўйй-ча битимлар тузиш тўғрисида қарор қабул қилган юридик ва (ёки) жисмоний шахслар ўз ҳаракатлари (битимлари) истёъмолчиларга сезиларли даражада наф келтиришини исботлаб берса, ҳаракатларни содир этиш (битимлар тузиш) учун олдиндан розилик бериш ҳақидаги аризани қаноатлантиришга ҳақли.

Монополияга қарши органнинг олдиндан берилган розилигисиз содир этилган, товар ёки молия бозорида хўжалик юритувчи субъектнинг ёки шахслар гуруҳининг устун мавқеи юзага келишига ёки кучайишига ва (ёки) рақобатнинг чекланишига олиб келадиган ҳаракатлар (тузилган битимлар) суд томонидан ҳақиқий эмас деб топилиши мумкин.

19-модда. Жисмоний шахснинг хўжалик юритувчи субъектларнинг бошқарув органларидаги иштироки

Жисмоний шахс товар ёки молия бозоридаги актив-ларининг жами баланс қиймати охирги ҳисобот даври-нинг сўнгги ҳолатига кўра энг кам иш ҳақининг юз минг бараваридан ортиқ бўлган ёки охирги календарь йилда товарларни реализация қилишдан олган жами тушуми энг кам иш ҳақининг юз минг бараваридан ортиқ бўлган ёҳуд хўжалик юритувчи субъектлардан бири товар ёки молия бозорида устун мавқени эгаллаб турган икки ва ундан ортиқ хўжалик юритувчи субъектнинг ижро этувчи орган-ларида ёки кузатув кенгашларида иштирок этган тақдир-да, мазкур жисмоний шахс ижро этувчи органларга ёки кузатув кенгашларига тайинланганидан ёҳуд сайлангани-дан кейин ўн беш календарь кун ичида монополияга қарши органини бу ҳақда хабардор қилиши керак.
Бунда хўжалик юритувчи субъектлар шу муддат давомида монополияга қарши органга жорий йилдаги даврда ва жисмоний шахс уларнинг ижро этувчи органи ёки кузатув кенгаши тарки-бига тайинланган ёҳуд сайланган йилдан олдинги йилда ишлаб чиқарилган ҳамда реализация қилинган товарлар-нинг турлари ва ҳажмлари тўғрисида ахборот тақдим этади.

Агар монополияга қарши орган ушбу модданинг биринчи қисмида назарда тутилган ҳолларда жисмоний шахснинг хўжалик юритувчи субъектларнинг ижро этувчи органларидаги ёки кузатув кенгашларидаги иштироки рақобатни чеклаётганлигини аниқласа, у ҳолда монопо-лияга қарши орган рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатла-рининг бузилишига йўл қўймаслик тўғрисида қарор қабул қилади.

20-модда. Хўжалик юритувчи субъектларни мажбурий тарзда бўлиш ёки ажратиб чиқариш

Товар ёки молия бозорида устун мавқега эга бўлган хўжалик юритувчи субъектга нисбатан рақобат тўғриси-даги қонун ҳужжатлари бузилишини бартараф этиш юзасидан илгари қўлланилган чоралар самарасиз бўлган тақдирда, монополияга қарши орган хўжалик юритувчи субъектни мажбурий тарзда бўлиш ёки ажратиб чиқариш ҳақидаги даъво билан судга мурожаат этади, бўлиш ёки ажратиб чиқариш хўжалик юритувчи субъект негизида икки ёҳуд бир нечта алоҳида хўжалик юритувчи субъектни ташкил этиш орқали амалга оширилади.

Хўжалик юритувчи субъектни мажбурий тарзда бўлиш ёки ажратиб чиқариш қуйидаги шартларнинг барчаси жам бўлганда амалга оширилиши мумкин:

бўлинаётган ёки ажратиб чиқарилаётган таркибий бўлинмаларнинг ташкилий ва ҳудудй жиҳатдан ажралиб чиқиш имконияти мавжуд бўлганда;
унинг таркибий бўлинмалари ўртасида ўзаро узвий технологик боғланиш мавжуд бўлмаганда;

бўлиш ёки ажратиб чиқариш натижасида ташкил толган таркибий бўлинмаларнинг товар ёки молия бозорида мустақил фаолият кўрсатиш имконияти мавжуд бўлганда.

4-боб. Монополияга қарши орган

21-модда. Монополияга қарши органнинг ваколатлари

Монополияга қарши орган:

товар ва молия бозорларидаги рақобат соҳасидаги норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни ишлаб чиқади ҳамда тасдиқлайди;

хўжалик юритувчи субъектнинг ёки шахслар гуруҳининг товар ёки молия бозорида устун мавқеи мавжудлигини аниқлайди;

Товар ёки молия бозорида устун мавқени эгаллаб турган хўжалик юритувчи субъектларнинг давлат реестрини юритади;

рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя этилиши устидан, шу жумладан танлов (тендер) ва биржа савдоларини ўтказишда қонун ҳужжатларига риоя этили-ш устидан назоратни амалга оширади;

қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларининг бузилишларини аниқлайди, улар бўйича ишлар кўзғатади ва уларни қўриб чиқади;

рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик ҳақидаги иш юзасидан, шу жумладан хўжалик юритувчи субъектлардан рақобатга қарши ҳаракатлар натижасида асоссиз равишда олинган даромадни (фойдани) олиб қўйиш ва жарима солиш ҳақида қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда қарор қабул қилади;

қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда хўжалик юритувчи субъектларга, давлат бошқаруви органларига, маҳаллий давлат ҳокимияти органларига, шунингдек улар-нинг мансабдор шахсларига рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузиш ҳолларини бартараф этиш тўғриси-да ижро этилиши мажбурий бўлган кўрсатмалар беради;
рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлиги учун хўжалик юритувчи субъектларни, давлат бошқаруви органларини, маҳаллий давлат ҳокимияти органларини, уларнинг мансабдор шахсларини ва бошқа жисмоний шахсларни тегишли жавобгарликка тартади;

лицензиялашни жорий этиш ёки бекор қилиш тўғрисида, божона тарифларини ўзгартириш тўғрисида, квоталарни жорий этиш ёки бекор қилиш ҳақида, шунингдек солиқ ҳамда бошқа мажбурий тўловларни тўлаш бўйича имтиёзлар бериш, имтиёзли кредитлар бериш ва давлат томонидан қўллаб-қувватлашнинг бошқа турларини татбиқ этиш ёҳуд уларни бекор қилиш тўғрисида тегишли давлат органларига таклифлар киритади;

рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилганлиги билан боғлиқ жиноят аломатлари бўйича жиноят иши кўзғатиш ҳақидаги масалани ҳал қилиш учун материал-ларни тегишли органларга юборади;

рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларининг қўлланили-ши ва бузилиши билан боғлиқ ишларнинг судда қўриб чиқилишида иштирок этади;

хўжалик юритувчи субъектлар, давлат бошқаруви органлари ва маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя

этилиши юзасидан қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда текширишлар ўтказади;

рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузган хўжалик юритувчи субъектлар, давлат бошқаруви органлари ва маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг реестрини юритади ва эълон қилади;

рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларининг қўллани-лиши масалалари юзасидан ўз ваколатлари доирасида тушунтиришлар беради.

Монополияга қарши орган рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилганлиги ҳақидаги, шу жумладан:

давлат бошқаруви органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари ва юридик шахслар бирлашмалари-нинг рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларига бутунлай ёки қисман мувофиқ бўлмаган ҳужжатларини ва ҳаракат-ларини ҳақиқий эмас деб топиш ҳақидаги;

рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларига мувофиқ бўлмаган битимларни (шартномаларни) ўзгартириш ёки бекор қилиш ҳақидаги;

рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларига мувофиқ бўлмаган битимларни (шартномаларни) бутунлай ёки қисман ҳақиқий эмас деб топиш ҳақидаги;

рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилганлиги натижасида олинган даромадни (фойдани) белгиланган тартибда ундириш ҳақидаги;

ушбу Қонуннинг 14 ва 15-моддаларида назарда тутилган асосларга кўра савдоларни ва мазкур савдолар натижа-сида тузилган битимларни (шартномаларни) ҳақиқий эмас деб топиш тўғрисидаги;

хўжалик юритувчи субъектларни мажбурий тарзда бўлиш ёки ажратиб чиқариш тўғрисидаги;

рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилишига йўл қўйган шахсларга нисбатан ҳуқуқий таъсир кўрсатиш чораларини қўллаш ҳақидаги аризалар билан судга мурожаат қилади.

Монополияга қарши орган қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

22-модда. Ахборот олиш ҳуқуқи

Монополияга қарши органнинг мансабдор шахслари рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя этилиши устидан назоратни амалга ошириш, рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилганлиги ҳақидаги аризалар ва ишларни қўриб чиқиш, шунингдек рақобатнинг ҳолатини аниқлаш учун белгиланган тартибда хўжалик юритувчи субъектнинг ҳужжатларини, ахборотини олиш ва унинг ҳудудига кириш ҳуқуқига эга.

23-модда. Монополияга қарши органга ахборот тақдим этиш

Давлат бошқаруви органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари, хўжалик юритувчи субъектлар ва уларнинг мансабдор шахслари монополияга қарши орган-нинг талабига кўра унга зарур ҳужжатларни ва ахборотни белгиланган тартибда текин тақдим этиши шарт.

24-модда. Тижорат сирини ёки қонун билан қўриқланадиган бошқа сирни ташкил этувчи маълумотларнинг монополияга қарши орган томонидан ошкор этилишини тақиқлаш

Монополияга қарши орган ушбу Қонунга мувофиқ ўзига берилган ваколатларни амалга ошириши муносабати билан маълум бўлиб қолган тижорат сирини ёки қонун билан қўриқланадиган бошқа сирни ташкил этувчи маълумотларни ошкор қилишга ҳақли эмас.

Монополияга қарши органнинг ходимлари тижорат сирини ёки қонун билан қўриқланадиган бошқа сирни ташкил этувчи маълумотларнинг ошкор этилиши натижа-сида етказилган зарар учун жавобгар бўлади.
Хўжалик юритувчи субъектга етказилган зарарнинг ўрни қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда қопланиши керак.

5-боб. Рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузиш

25-модда. Рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжат-ларини бузиш оқибатлари

Давлат бошқаруви органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари ҳамда хўжалик юритувчи субъект-лар рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузган тақдирда:

монополияга қарши органнинг рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилишларини бартараф этиш ҳақидаги кўрсатмасини белгиланган муддатда бажариши;
етказилган зарарнинг ўрнини қоплаши;
жарима тўлаши шарт.

26-модда. Етказилган зарарнинг ўрнини қоплаш

Давлат бошқаруви органи, маҳаллий давлат ҳокимияти органи томонидан рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжат-ларини бузувчи ҳужжат қабул қилинганлиги натижасида хўжалик юритувчи субъектга ёҳуд бошқа шахсга етказил-ган зарарнинг ўрни қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда қопланиши керак.

Агар давлат бошқаруви органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари ва улар мансабдор шахсларининг рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузувчи ҳарака-ти (ҳаракатсизлиги) тўфайли хўжалик юритувчи субъектга ёҳуд бошқа шахсга зарар етказилган бўлса, у ҳолда мазкур зарарнинг ўрни қонун ҳужжатларида белгиланган тартиб-да қопланиши лозим.

27-модда. Рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжат-ларини бузганлик учун жарималар

Монополияга қарши орган рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларини қуйидаги бузиш ҳоллари учун қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда жарима солади:

1) хўжалик юритувчи субъектларнинг рақобатни чеклашга олиб келадиган ёки олиб келиши мумкин бўлган келишиб олинган ҳаракатлари ва битимлари учун, шунингдек товар ёки молия бозоридаги устун мавқении суиистъёмол қилганлик учун;
юридик шахс бўлган хўжалик юритувчи субъектларга — товар ёки молия бозорида қоидабузарлик содир этиш-нинг бутун даврида товарни реализация қилишдан олин-ган тушум суммасининг бир фойзидан икки фойзигача бўлган миқдорда, бироқ энг кам иш ҳақининг икки юз бараваридан кўп бўлмаган миқдорда;

жисмоний шахс бўлган хўжалик юритувчи субъектларга

— энг кам иш ҳақининг беш бараваридан етти баравари-гача миқдорда;

2) хўжалик юритувчи субъектларни қўшиб юборишда, қўшиб олишда ва устав фондидаги (устав капиталидаги) акцияларни (улушларни) ҳамда бошқа мулкй ҳуқуқларни олиш бўйича битимлар тузиш чоғида рақобат тўғрисида-ги қонун ҳужжатларини бузганлик учун қуйидаги миқдорларда:

юридик шахс бўлган хўжалик юритувчи субъектларга — энг кам иш ҳақининг етмиш бараваридан юз бараварига-ча миқдорда;

жисмоний шахс бўлган хўжалик юритувчи субъектларга — энг кам иш ҳақининг беш бараваридан етти баравари-гача миқдорда;

3) рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузиш ҳолларини тугатиш ҳақидаги, дастлабки ҳолатни тиклаш тўғрисидаги кўрсатмаларни ижро этишдан бўйин товла-ганлик ёки ўз вақтида ижро этмаганлик учун:

давлат бошқаруви органларига, маҳаллий давлат ҳокимияти органларига ва юридик шахс бўлган хўжалик юритувчи субъектларга — энг кам иш ҳақининг етмиш бараваридан юз бараваригача миқдорда;

жисмоний шахс бўлган хўжалик юритувчи субъектларга — энг кам иш ҳақининг беш бараваридан етти баравари-гача миқдорда;

4) монополияга қарши органга ахборотни тақдим этмаганлик ёки ўз вақтида тақдим этмаганлик, нотўғри ёки ёлғон маълумотлар тақдим этганлик учун давлат бошқаруви органларига, маҳаллий давлат ҳокимияти органларига ҳамда юридик шахс бўлган хўжалик юритув-чи субъектларга — энг кам иш ҳақининг ўн бараваридан йигирма бараваригача миқдорда;

5) танлов (тендер) ёки биржа савдоларига доир монополияга қарши талабларни бузганлик учун юридик шахс бўлган хўжалик юритувчи субъектларга — энг кам иш ҳақининг икки юз баравари миқдориде.

28-модда. Рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик учун жарималар солиш тартиби

Рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик учун жарималар солиш суд томонидан, давлат бошқаруви органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари ва хўжалик юритувчи субъектлар содир этилган ҳуқуқбузар-ликдаги айбига иқрор бўлган ҳамда жаримани ихтиёрий равишда тўлаган тақдирда эса, монополияга қарши орган томонидан амалга оширилади.

Рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик учун жарима монополияга қарши органнинг жарима солинган-лиги тўғрисидаги қарори қабул қилинган кундан эътибо-ран ўттиз кунлик муддатда давлат бошқаруви органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари ва хўжалик юритувчи субъектлар томонидан тўланади.

Агар рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларининг бузилишига йўл қўйган юридик ёки жисмоний шахс жарима солиш тўғрисидаги қарорнинг дарҳол ижро этилиши ўзининг молиявий ҳолатини ёмонлаштириши мумкинлиги-ни исботлаб берса, монополияга қарши орган мазкур шахсга жаримани белгиланган тартибда кечиктириб ёки бўлиб-бўлиб тўлаш имконини беришга ҳақли.

Рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик учун хўжалик юритувчи субъектнинг охирги ҳисобот санасида-ги жорий активлари жами баланс қиймати суммасининг йигирма фойзидан ортиқ миқдорда жарима ундириш монополияга қарши орган томонидан мазкур субъектга ундириладиган суммани ундириш тўғрисида қарор қабул қилинган кундан эътиборан олти ой мобайнида кечикти-риб ёки ойма-ой бўлиб тўлаш имкони берилган ҳолда амалга оширилади.

Рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик учун жарима тўлаш монополияга қарши органнинг қарорини (кўрсатмасини) ижро этиш ёки рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа ҳаракатларни амалга ошириш мажбуриятидан озод қилмайди.

Рақобатни чекловчи ва рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларига мувофиқ йўл қўйиб бўлмайдиган битимлар тузганлиги ҳамда келишиб олинган ҳаракатлар содир этганлиги ҳақида монополияга қарши органга биринчи бўлиб ихтиёрий равишда маълум қилган шахс ушбу қоида-бузарлик учун жарима тўлашдан озод қилинади.

6-боб. Рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик ҳақидаги ишларни кўзғатиш ва қўриб чиқиш. Монополияга қарши органнинг қарори ва кўрсатмасини ижро этиш ҳамда бундай қарор ва кўрсатма устидан шикоят бериш

29-модда. Рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжат-ларини бузганлик ҳақидаги ишларни кўзғатиш ва қўриб чиқиш

Рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик ҳақидаги ишларни

